

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. október 9

Vasárnap.

XXIII. évfolyam. 81. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábba petitisorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések a nyiltterek díja előre fizetendő.

Uj választások.

Az ellenzék összes sajtóközegei féktelen lármát ütnek az utolsó nemesség- és rendjeladományozások miatt. Nem mintha ezeket az adományozásokat magukat helytelenítene az ellenzék; ha hatalmában állna egészen más mértékben gondoskodni kiutútatásokkal a maga híveiről, vagy iparkodni kiutútatások által új híveket szerezni magának. De az ellenzék csak manővroz, midőn azt állítja, hogy a kormány mindezt csak azért teszi, hogy választási alapot teremtsen magának a talán igen hamar bekövetkező új választásokra; azért nemesít jobbmóduembereket, hogy választási célokra előre megadóztassa őket. Hát egészen kifürkészhetetlen valami, hogy honnan veszi az ellenzék az alapot erre a gyanúsításra, egyrészt, másrészt, hogy oly okosnak teszi magát s a parlament feloszlását és az új választásokat oly közvetlen közelbe állítja. A tények nem ismerését, amennyiben e tények a rangemléseket illetik, nem szándékunk felróni az ellenzéknek, ámbár elég merész e nem ismerésre építeni fel ily gyanúsításokat. Azok, kiket megvádolni próbál, igen magasan állnak, és a vádak nagyon tartatatlan és tiszteletre nem méltó természetűek. De a tények nem ismerését, ami a parlamenti helyzetet illeti, ezt egy kissé szellőztetnünk kell. A tisztelt ellenzék — úgy látszik — már mit, sem tud arról hogy gróf Tisza István miniszterelnök azt a biztosítást adta, hogy még e parlament elé új választási törvényt, terjeszt, hogy a jövő parlament javított választási törvény alapján jöjjön létre. Ezt a biztosítást maga az ellenzék követelte és tudja is nagyon jól, hogy a belügyminiszteriumban behatóan foglalkoznak a megfelelő törvényjavaslat előkészítésével, de az előmunkákat még nem lehetett befejezni. Hogy képzeli tehát az ellenzék az országgyűlés azonnali feloszlását, miután a feloszlást maga a miniszterelnök bizonyos tény bekövetkeztétől tette függővé! A miniszterelnök e biztosítás adásakor persze csak arra gondolhatott, hogy a parlament rendesen fog dolgozni, a határidőhöz kötött sürgős törvényeket elintézi, azután tárgyalja a választási reformot, és csak aztán, ha ez a reform törvényté lett, tehát a régi választási törvény és a kerületek régi beosztása elavulttá, többé nem igazolttá vált, következik a parlament feloszlása. Mindezt a legpontosabban be lehet tartani, ha az ellenzék akarja, ha a parlamentet nemzeti és nemzetközi természetű kötelességei teljesi-

tésében obstrukció által meg nem akadályozza. Ha most a gyanúsítás, melylyel az ellenzék eljár, nem lenne egyéb, mint annak bejelentése, hogy obstruálni szándékszik, nos akkor biztos lehet, hogy ő maga hiúsította meg az említett ígért betartásának feltételeit és hogy akkor a salusreipublicae zordon hatalommal érvényesülni fog. Ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy a parlament feloszlásának idejét első sorban az ellenzék fogja meghatározni.

A képviselőházból. Október tizedikén, hétfőn délelőtt tíz órakor tartja első ülését a képviselőház. Az ülésen Perczel Dezső fog elnökölni, a ki elsőbbségben is megteszi a szokásos bejelentéseket a szünet alatt történt eseményekről és beérkezett irományokról. Így előterjeszti a miniszterelnök átíratát, a mely a szünet közben szentesített törvényekről szól, bemutatja a beérkezett kérvényeket (ötvennégy kérvény érkezett a szünetben a képviselőházhhoz s ezek legtöbbje az élelmiszerek mesterséges drágítása ellen kér sürgős intézkedést a képviselőháztól), s végül a történt változásokról is megemlékezik az elnök.

Igy bejelenti az elnök, hogy Vásárhelyi László és Lázár Menyhért képviselők meghaltak, s bemutatja Herczeg Ferenc mandátumát is.

Ugyancsak a hétfői ülésen a kormány egyes tagjai esetleg törvényjavaslatokat terjesztenek be. Tallián Béla mindenestre beadja a Rába szabályozásáról szóló javaslatot.

Végül — s ez az ülés voltaképpeni célja — meg fogják állapítani a keddi ülés napirendjét.

Püspöki konferencia. Vasary Kólos biboros hercegprímás a püspöki kar tagjait konferenciára hívta össze. Az értekezlet október 19 én, a katolikus naggyűlést megelőző napon lesz a hercegprímás budavári palotájában. A konferencia napirendjén autonómiai és iskolai ügyek szerepelnek. A püspöki értekezleten Vasary hercegprímás fog elnökölni.

Egy évi jelentésről.

Kolozsvár, szept. 29.

Vissza ölnék az olvasók türelmével, ha én az ezerszer variált székely kérdés tárgyalásába mennék bele. De ez nem zárja ki azt, hogy a Marosvásárhelyi iparkamara jelentéséről rövid megemlékezőt ne tegyek; tehát nem az ismertetésére térek rá, ezt megtette már e lap, hanem néhány sorban adok abból visszhangot a jelentésnek.

Legelőbb is az szomorú jelenség, hogy az elmúlt évben közel tizenötezer ember vándorolt ki a Székelyföldről, de az is elsömorító jelenség, hogy midőn ennek a forrását az iparkamara vezetősége sejtí, és általában a közigazgatás tud erről, még is tehetetlenek. Ez a könnyelműség netovábbja.

„Bizonyos, hogy ez a kivándorlás nem terjedne oly rohamosan s Amerika nem foglalkoztatná a néprétegeket a Székelyföld minden félreeső zugában, ha mesterségesen nem esábitanák és betanult ügynökök nem nyugtalanítanák szünet nélkül a népet. Sejtjük, hogy ez így van, de eddig pozitív adatokat szereznünk nem sikerült.”

Hát ha a jelentés ezen sorai igazak, ez a közigazgatásnak oly gyöngeségi bizonyítványa, hogy csak sejt valamit, de tehetetlen vele szemben, hogy kormányi akcióknak kell itt közbe jönnie és bizony-

nyal Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter is megcsóválja a fejét, a hozzá intézet jelentés olvasásakor. Ha ellenben a fenti kijelentés csak frázis, akkor könnyelmű kijelentés volt ez az iparkamara részéről.

Egyébként én úgy látom, hogyha a kivándorlás szomorú is, az mégsem vonhat oly állapotot maga után, amilyent a jelentés jelez: „hogy 20—30 esztendő alatt a Székelyföld annyira kiürül, hogy majd ide kell telepítésekről gondoskodni!”... Ez afféle szélsőbali frázis és mert Sz. Szakáts Péter kamara titkár is függetlenpárti, hát azért látja a jövőt oly sötétben. A kivándorlás most már nem a régi folyamatu, hanem ideiglenesen tartó a székelyek részéről. Hiszen a jelentés is elismeri, hogy a Romániába mentek rövid tartózkodás után visszatérnek és csak az iparosok maradnak bosszasabban ki. De az Amerikába mentek sem szándékoznak künn maradni, mert mint a jelentés is mondja, mihelyt pénz magra tesznek szert, küldik haza adósságaik törlesztésére.

Mindamellet mindent el kell követni a székelyek felkarolása ügyében, hogy maradjanak állandóan szülőföldjükön, és a kormány tesz is ez ügyben, de arról aztán a kormány sem tehet, ha a székely kis gazda nem akar modern gazdaságot folytatni. Ezt maga a jelentés jelzi: „Gazdálkodási módszere alig áll előbb valamivel, mint a hogy azt őseinktől látta. Nagyobb haladást csak abban látunk, hogy most a régi faeke helyet vaskével turja a földet, de a gazdaságot belterjessé tenni, azt új mivélesi ágakkal bővíteni, ipari célokra is termelni, arra már nem is gondolnak kis gazdáink.”

Ime újabb vád!... Hát mire valók a megyei gazdasági egyletek, ha szemük előtt foly le a kis gazdák primitív gazdálkodási rendszere? Hiszen akkor oszlojanak fel az ily egyletek, ha csak tétlenkednek. De hát ezt nem mondhatni, mert a megyei gazdasági egyletek nagyon is tevékenyek és a modern gazdaság vezetése érdekében szépen buzgólkodnak, farsztóbb a munkájuk, mint az évi jelentéseket összeállítóknak. Aztán az is különös, hogy míg a székelység megy ki munkába Romániába, a jelentés veszélyesnek tartja a haza más vidékeire való székely munkás szerződötését. Tehát maga a jelentés elismeri, hogy nincs elég bevételi forrás a népok, de azért helyteleníti a haza más részében való kenyérkeresetést: „mert a székelységre s az egész Székelyföldre nézve — mondja a jelentés — a legveszedelmesebb a kóborlásra úgy is hajlammal bíró népben ennek a fokozása és a saját lakhelyén kívüli munkára való biztosítása.” De hát ily formán nézzük tétlenül a Romániába való menést, mert hiszen galopp módjára át nem változtathatni a Székelyföld anyagi helyzetét.

Ha továbbá áll az, a mit a jelentés így jelez: „a mi fajunk mindinkább szegényedik, addig az idegen nálunk megélhetésben és jólétben gyarapszik, a földet lépten-nyomon szerzi s nem egy esetben lesz nagybirtokos, míg a székely nép a kis birtokot sem kép s megtartani.” Hát ha ez így van, ez a székely nép élehetetlenségének a dokumentálása. Mert a viszonyok az idegenre sem mások ott mint a székelyekre és ha mégis az idegen jólétre tesz szert, míg a székely nem, hát erről már aztán a kormány sem tehet.

Az azonban tény, hogy a Székelyföldnek nagy hátránya a föld tulságos elaprózása, a tagosítás és arányosítás mizeriái, a közös legelők megszűntése, — de ez utóbbiakra a változás bekövetkezik, ezt úgy Plósz, mint Tallián miniszterek jelezték már a parlamentben. Az is áll, hogy a székelységen sokat segítene a háziipar meghonosítása. És el nem tagadható,

hogy a kormány e tekintetben sokat tesz, maga a jelentés is elismeri, hogy egyes helyeken szépen virágzik a háziipar, de ez aligha bekövetkezik, ha a kormány támogatás elmaradt volna. A kormány igyekszik az ipar fejlesztésére és azért azt annyi gépet ki a Székelyföldre. A gépek és más segédek mivel az ipar javára válnak. De már arról a kormány sem tehet, ha az állapot olyan, miként a jelentés jelzi: „bámulatos azonban, hogy mily nehezen mozdul és mozdítható tömeget képez kisiparosok közöttünk!”... És elfogja az iparos és gazda közönség helyzetét mozdítani az is, ha a hitelügy szerveztetik, s a mi fog is szerveztetni, miként ezt több miniszteri kijelentésekből tudjuk. Ha gyáripar nem is lesz egyhamarjában a Székelyföldre, ez bizony még a távoli jövő zenéje, de annál inkább kell fölkarolni a kézműipar fejlesztését, a mit a kormány meg is tesz, de arról már megint nem tehet, ha a Székelyföldre olyanok az állapotok, miként a jelentés mondja: „A kézműipar túllétségre van kárhoztatva, mert nincs kinek dolgozzék, nincs fogyasztó. A kisebb szükségleti cikkek, mint külföldi gyáripari termékek, a boltokban megkaphatók.”

Hát ki tehet arról, hogy közönségünk nem karolja eléggé fel a hazai ipart?... A kormány elég határozott állást foglal a hazai ipar érdekében, csak legújában is kérdést intézett a belügyminiszter a hatóságokhoz, hogy terjesszék fel: mit honnan szereztek be? Így ellenőrzi a miniszter, hogy vajjon a magyar ipar támogatása iránti rendeletnek érvény szerezte-e? Kövesse a társadalom is a kormány példáját. Szakáts Péter kamara titkárának persze meg van a receptje az önálló vámterülettel a baj orvoslására nézve, arról azonban nem ad felvilágosítást, hogy mi lesz a gazdákkal, ha semmi kivételi piacra nem lesz? Azt csak Szakáts sem gondolja talán, hogy a hazai ipar képes lesz feldolgozni a felesleges nyers anyagokat? És ha kedvezményes vámterületet köthet (1) valamely állammal, nem jön-e be az idegen ipar? Mert azt megint talán Szakáts Péter sem gondolja, hogy oly vámszerződést köthetnek valamely állammal, miszerint mi kedvezményes tarifával vihetők ki nyers terményeinket, ellenben azon állam behozó ipar produktumát jól megvámolnók, hogy ne tudjon iparával benyomulni. Jó lesz nem zengeni örökké dicső himnuszt az önálló vámterületnek és eldorádót jósolni iparosainknak, hogy mily teljebbe-vajba fognak uszni. És így nem épp olyan biztos Szakáts eme kijelentési jósolata: „Bárha szilárd meggyőződésünk, hogy iparunk s ezzel közgazdaságunk (!) általános föllendülést csakis az önálló vámterület biztosításával nyerhet!”... Fantázia az ily állítás. Haladjunk csak fokozatosan előre s akkor lesz magyar ipar. Az iparkamarák jelentései sok jó tanácsot adnak az egyes iparágak

mikénti fellendítéséről s azok bajairól, a Szakáts Péter jelentése is megfelel ezen hivatásának, a mit én a túl hosszadalmasság miatt nem kivonatolhatok, de ha bajok vannak is, az még nem ok a kétségbeesésre és az önálló vámterület jelszavába kapaszkodni.

Azon tanácsa azonban Szakáts Péter kamarai titkárnak megszívelendő, hogy a házalással szemben, a melynek révén osztrák portékát árultatnak székely készítmények címe alatt, gyökerez intőzkedés tétessék az ily visszaélések ellen. Az ide vonatkozó javaslata ez az iparkamarának: „Javasoljuk a székelyföldi háziipari készítményeknek valamely megállapítandó s hatósági vagy más közeg ellenőrzése mellett alkalmazandó bélyeg-jeggyel való megvédését. Kérjük a kereskedelmi miniszter ur ő nagyméltóságát, hogy eziránt intézkedni méltóztassék.”

Hanem az már megint nem válik a közigazgatás dicsőségére, ha igaz a jelentés azon állítása, hogy 40-50 cigány család áll az osztrák gyárosok szolgálatában, ezek üzik a fent jelzett visszaélést, és az így elszegődött cigányok új házaló-könyv váltása végett már nem is fordulnak illetékes hatóságokhoz, hanem Bécsben hamisított, illetőleg hamis aláírással és pecséttel törvénytelenül meghosszabbított házalási könyvekkel család módon folytatják üzemeiket. „A hamisítás Udvarhely vármegye volt alispánja Jakab Gyula nevének felhasználásával történik. Ugyanis a házalási könyv alá törvénytelenül meghosszabbítási záradékot vezetnek, keltetik ezt Székelyudvarhelyről, alányomják Jakabfy vagy Sakabffy alispán, a hamis név elé nyomják Udvarhely vármegye hamisított pecsétjét s ezzel készen van az üzemek folytatására alkalmas házalási könyv. Mindezt Bécsből postán intézik el.”

Hát ha ez igaz, akkor vessenek magukra követ az emberek a Székelyföldre, hogy a hatóság oly gyámoltalan és tönkre engedi tétetni háziiparát és kereskedelmét. Hiszen, ha egy jelentésben levő irva az egész családi aktus, de azért az illetőket még sem tudják elespíni, ez oly állapot, a mi felett bosszankodni és nevetni is lehet. Ily gyámoltalanság mellett hiába valóság a székely kérdéssről írni, mikor a háziiparát sem védheti meg a bécsi és cigány furfanggal szemben. De hogy való-e az iparkamara ezen jelentése, azt már nem tudom. Azt hiszem nagyobb rémlátás, mint valóság. Ha ellenben tény, akkor a magyar kormányzat lépjen erélylyel fel az alantok közegeivel szemben.

Ürmössy Lajos.

Október 6.

Október 6-ikát Kézdivásárhelyen az idén rendkívül nagy és hazafias lelkesedéssel ünnepelte meg a közönség.

A házak nemzeti és gyászlobogókkal voltak fölélítve s komor, ünnepi hangulat uralkodott a lakosságon.

Az emlékünnepek tartását az iskolák kezdték meg.

Reggel 8 órakor az állami elemi iskolák 500 növendékének volt ünnepélye a tornaesernőben; M Székely János igazgató tartott a gyermekek fel-fogásához alkalmazott hazafias érzelmekre hatni igyekező beszédet az aradi vértanukról, magasztalván a hősök hazaszeretét, önfeláldozásukat, bátorságukat; a tanulók 10 órakor a templomban is elmentek gyászi-isteni tiszteletekre.

Ugyanezen időben a két polgári iskolában is megtartották a 13 hősi emléket felújító ünnepélyeket s 10 órakor résztvettek az isteni tiszteleteken is. Az iskolai ünnepélyeket d. e. 11 órakor a róm. kath. főgimnázium „Mikes-Kelmen Önképzőkörre” fejezte be nagy sikerű műsorával. Fülöp Ákos ügyes megnyitójával, Elekcs Béla sikerült felolvasásával, Beesek Zoltán és Horváth László esinos szavalaikkal mind a vértanukat dicsőítették s Domby Lajos tanár, önképzőköri elnök lelkes és nagyszabású be-záró beszéde pedig valóságos apoteosis volt az önfeláldozó honszerelemnek. Majd a közönség ünnep-élése következett.

Délután fél 10 órakor a 48-as honvédek, a kézdivásárhelyi ipartársulatok, a város és vidéke polgársága lobogók alatt gyülekeztek és levonultak a kantai római kath. templomba, hol Stadler Albin plébános a vértanuk lelki üdvéért fénys segédlettel misét mondott.

Innen az ev. ref. templomba jött a közönség. Itt imát mondott Szabó Jenő, ünnepi beszédet Czirmay Zoltán s gyönyörű szépen énekelt Nagy Gerő éneke-zér.

Délután 2 órakor a tüntető zenekar ténzenét adott, hazafias műsorral s 3 órakor kezdődött az emlékün-nep a „Vigadó” nagyteremben a következő program-mal: a) alkalmi nyitányt adott elő Bodor Lajos zenekara, b) ünnepi megnyitó beszédet tartott dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd, c) Szabó Jenő „Arad” című költeményét szavalta nagy hatású Sebők Rózsa k. a., d) alkalmi éneket adott elő a kézdivásárhelyi ev. ref. egyházi dalkör, e) eredeti gondolatokban gazdag, remek ünnepi beszédet tartott Tóth Balázs főgimn. tanár, f) dr. Nagy György „Október 6.” című költeményét szavalta esinosan Bodó Albert ügyvédjelölt, g) végül tüzes záró beszédet mondott Molnár Emil.

Este fél 8 órakor a Kossuth Lajos Asztaltársaság ünnepi összejövetelt tartott özv. Jancsó Dénesné vendéglőjében, melynek műsora a következő volt:

Alkalmi zenedarabokat adott elő Bodor Lajos zenekara.

Nagyhatású előki megnyitót tartott dr. Balogh Vendel. Utána Biró Lajos tanár mondott nagy lel-

TÁRGA.

Föl csak, föl a hegyre....

*Föl csak, föl a hegyre,
Szétnéni a tájon,
A közel oly unott,
S oly vonzó a távol.*

*Közel a bus jelen,
Távol a mi drága, —
Távol az emlékek,
Remények világa....*

Haan Béla.

Emlékezés október 6-ikára.

(A kézdivásárhelyi Kossuth L. Asztaltársaság 1904. okt. 6-iki I. rendes összejövetelén tartotta: Biró Lajos, főgimn. tanár.)

A magyar nemzet jogaiért folytatott háromszáz éves harcnak legdicsőbb, szívet-lelket egyaránt lebilincselő, felemelő korszaka az 1848/49-ik szabadságharc, melynek hősi küzdelmeit, fenséges győzelmét, még nem született költő, ki méltóképpen megénekelhetné.

Miért nincs Ossianunk, mint a ködös Norvégiának, ki zengene nekünk dalt, fenségeset, elragadót,

mely szól marathoni győzelmekről, a magyar nép pártait küzdelméről, dicső esatákról, ágyuvillámokról és szabályazáporról?

És miért nincs Ossianunk, ki előnkbe állítaná a magyar Tyrtusokat, nem lanttal, hanem karddal kezükben, amint a esaták izzó tűzében küzdenek e földért, melynek minden rög elidegeníthetetlen és szent öröksége fajunknak?

És miért nincs Ossianunk, aki zengene egy bus elégiát, amelyben benne van a magyar nép örökös panasza, szívzaggató fájdalma és soha meg nem szűnő keserősége?

Oh bár volna, hiszen ilyen dal illenék most hozzánk!

De ha nincs is Ossianunk, aki utolsó szabadságharcunkat, annak dicső küzdelmeit és megdöbentő, velőket megrázó befejezését megénekelné úgy, hogy sirjon latján a hur: azért vannak még és hovatovább mind többen lesznek e hoonak fiai, kik szívökbe vésik a halhatatlan nagyok emlékét és elzárándokolnak legalább képzeletben a sírjokhoz új erőt, kitartást meríteni, hogy legyen tápláléka a léleknek a sivar napokban.

Ezek közé tartoznak ez ifju asztaltársaság tagjai, akik szent ihletéssel fogadták meg ősök, a nagyok emlékének áldozni, azokat fentartani és felujítani, melyek szívükbe véste a költő azon szavait:

„Nem érdemelnél egy napot se többet,

Ha egyszer őket elfelejténéd.”

Nem érdemelnék egy napot se, ha megfele-

ujtanók időközönként a szívünkben. Legyen e néhány perc a bus, fájó emlékezetnek szentelve. Szívünket fűrösszük meg abban a mély bánatban, abban a fájó keserűségben, amely 55 évvel ezelőtt minden igaz hoonak szívát átjárta.

Volt egyszer egy tavasz: szép, fenséges. Virágok teremtek ekkor is a mezőkön, gyönyörű panorámát nyújtott a nagy természet. E tavasz mégis annyira különbözött a más tavaszoktól. A virágok illatosabbak voltak, madarak fenségesebben daloltak; az emberek keble sokkal jobban megtelt illattal, madárdallal, mint máskor. Igen, mert ekkor született meg a szent szabadság. E tavasz mégis oly hamar elmúlt! A virágok oly hamar elvirítottak, a szabadság fája oly hamar kiszáradt! A Gonosz, melynek tulajdonsága, hogy ellensége mindennek, ami jó, megirigyelte, hogy az ember élvezheti jogos tulajdonait. Rátette fejszéjét a szabadság fájának tövére, de kivágni, megsemmisíteni nem, csak megsebezni tudta, azt is a hősök kiomló vérével át, miközben számtalanszor megújult Anteus regéje.

A tavasz elmúlt, a virágok nem illatoztak, a vidám madárdal elnémult és jött egy őszi, zordabb, sötétebb, mint valaha. Elaggott anyák, hű hitvesek szerető gyermekek noma sohaja töltte be a léget. De hiába volt e megszentelt fájdalom.

A komor őszszel megkezdődött az a párfjút ritkító mérszárlás, melynek nemzetünk megsemmisítése volt a célja. 7 hóhér munkának legundorítóbb jelenete ma 55 éve október 6-án játszódott le Aradon, a 13 vértanú kivégzésével.

kesedéssel ünnepi beszédet, mely zugó tapsvihart aratott s a melyet mai tárcánkban ismertetünk meg olvasóinkkal. Zene kísérettel énekelt Pap Miklós ügyvédjelölt, majd Medvecki Gyula, kir. törv. joggyakornok szavalt igen csinosan s Gáspár István és Szabó Jenő ev. ref. lelkész tartottak gyönyörű hazafias beszédeket.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter György-jakab Ignácot kinevezte a sepsiszentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi számtisztá, Szláma Ottót pedig Torda-Aranyosmezeje topánfalvi járásába pénzügyi számtisztá.

— **Czecz tábornok halála.** Az 1848—49-iki szabadságharc egyik vitéz tábornoka: gidófalvi Czecz János honvéd tábornok, ki a szabadságharcban Erdélyben játszott igen fontos szerepet s katonai szervező tehetségével oly sikereket ért el, hogy a nagyszebeni csata után (1849. márc. 11.) amelyet jóformán az ő magatartása döntött el, Bem tábornokká léptette elő. A piskii csatában is kitűnt fényes tehetsége. A szabadságharc után élete küzdelmes volt; hosszú idő óta Amerikában Buenos Ayresben élt s a magyar kormánytól 4000 K. nyugdíjat kapott. Szept. 6-án halt meg 82 éves korában. Áldás emlékére!

— **Eskütvő.** Patakfalvy Lajos m. kir. honvéd főhadnagy f. hó 2-án tartotta esküvőjét szűk családi körben Beczassy Irénkével, Beczassy József zágoni tekintélyes földbirtokos bájos szép leányával. Zagonban. Sok szerencse kísérje az ifjú pár szép frigyét.

— **Nőegyleti közgyűlés.** A közdivásárhelyi jótékony nőegylet folyó évi rendes közgyűlést a városi Vigadó nagytértermében vasárnap, október hó 9-én d. u. 2 órakor fogja megtartani a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitót. 2. Titkári jelentés. 3. A polg. leányiskola államosítása. 4. Az iskola 1903/904. tanévi számadása. 5. Az egyesület pénztári számadása. 6. A számvizsgálók jelentése. 7. Tiszújítás. 8. Az orsz. nőképző egyesületbe való belépés. 9. A sétátér támogatása. 10. Pótlügyek. 11. Indítványok. A közgyűlésre ugy az egyesület minden rendű tagjait, mint az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívják. Közdivásárhelyen, 1904. évi október hó 7-én. Özv. Cserey Jánosné, elnök. Balázs Márton, titkár.

— **A flu után az anya.** Egy Tordáról kapott távirat szerint Illés Antal kir. törv. telekkönyvi díjnok a tordai hasadéokban öngyilkosságot követett el és meghalt. Illés Antal édes anyja fiának öngyilkossága feletti bánatában lakás n eetsavát ivott, és így az önfeláldozó anya a tordamegyei közkórházban

jobbélre szenderült, hogy bucsút véve a földi élettől a tulvilágban ölelhessen keblére elhunyt gyermekét. Az elhunytak lelki üdvéért a közdivásárhelyi jó ismerősei kegyeletes emlékül e hó 3-án 1/27 órakor a plebániái templomban gyász misét mondatnak.

— **Halálozás.** Lázár M. nyhért a gyergyószentmiklósi választókerület országgyűlési képviselője, a szabadlútpárt egyik buzgó tagja, f. hó 3-án 63 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 5-én volt a választók nagy részvéte között.

— **A brassó-háromszéki vasut osztálymérnöksége** f. hó 1-ével új vezetőt kapott nagyborosnyói Kónya Kálmán, kir. mérnök személyében. aki eddig is helyettes vezetője volt az osztálynak s ismert jeles képességeivel s kitartó buzgalmaival eddig is jelentősen befolyt a hogy vasutunk a közlekedést akadálytalanul teljesítette.

— **Esküdtszéki tárgyalások.** A közdivásárhelyi kir. törvényszéknél f. hó 3-án vették kezdtük az ez évben utolsó esküdtbíróági tárgyalásokat. Elekes Bóla kir. tablai címmel felruházott törvényszéki bíró vezetésével. Első napon Fénig János berecki lakos ült a vádlottak padján, ki Romániában az ő nyáját őriző Ilie Chirie nevű 16 éves pásztorfiut részeg állapotában agyonütötte. A bíróság Fénig et 2 és 1/2 évi börtönre ítélte. Október 4-én illyefalvi Lungu György állt az esküdtek előtt, kinek az volt a bűne, hogy Kobuca Györgynek egy házát felgyújtotta; 7 havi börtönre ítéltetett. Október 5-én szárazajtai Furus Mózes ügyét tárgyalák, ki dinamittal okozott súlyos testi sértés miatt került már egy év előtt fegyházba; közben új adatok merülvén fel, a mostani tárgyaláson Furust a bíróság ártatlannak találta s majdnem egy évi ártatlan szenvedés után most szabadlábra helyezte. Az esküdtszéki tárgyalások nagy érdeklődések közt folytak le.

— **Köszönetnyilvánítás és elszámolás.** Kovásznán, szeptember hó 23-án, a most épülő alsórészi állami iskola épületének szénsavas pincéjében megfulladt Szűk András és Barta György ácsok temetési költségének pótlására — Nagy Sindorné urnő a községben gyűjtést indított, melyből 27 K. 90 fill. folyt be, s mely összeget az alább közölt elismervény tartalma szerint a szerencsétlenül elpusztult emberek hátramaradtjai át is vettek. A szíves adakozók a következők voltak: Nagy Sindorné, Bajkó Barabásné, Csizsár Róza, Wiedmann Malvin, Bydeskuthy Róbertné, Csech Lipótné, Halász Vilmosné, Joós Elek m. kir. erdész, dr. Bartha Imréné, dr. Vajna Gáborné, Dobay Jánosné, dr. Czeglédiné, Nagy György, dr. Morvay István, Lszák József, Fekete Alojzi, Moskovicsné, Deák Benedek, Ignác Lászlóné, Deák Lászlóné, Deák Imréné 1—1 korona. V. VI-oszt. növendékai 1 K. 20 fill. Friedmanné 60 fillér. Ringler Zsigmondné 50 fill. Barthali Jánosné, Nagy János, Mátyás Miklósné, Szablity Sándor, Kónya Antal, Laczkovics Jánosné, Fazakas Jánosné, Ba-

rabás Benóné, Egyed Györgyné 40—40 fill. Tamás József, Abod Imre 30—30 fill. Begidsán M., Csutak 20—20 fill. — Elismervény. Alólírottak ezennel elismerjük, hogy a Kovásznán most épült új iskola szénsavas pincéjébe szerencsétlenül elpusztult férjeink temetési költségeinek pótlására Nagy Sindorné urnő által gyűjtött 27 K. 90 fillért átvettük, s a kegyes adakozóknak ezen az uton mondunk köszönetet. Kovászna, 1904. szept. 24-én. Előttünk: Kádár Róza, Fazakas Ágnes. + Szűk Andrásné, + Barta Györgyné. Névirók Csász Józsefné.

— **Kedvezményes utazás a székelykiállításra.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara által október 23-tól 31-ig rendezendő kerületi iparos segéd és tanonc munkakiállítás meglátogatására utazó iparosok, segédek és tanoncok — mint közzöltük — féláru vasuti jegyeket válthatnak. Minthogy a kedvezményes jegyek váltására szóló igazolványokat közvetlenül a kamara fogja kiállítani, a jelentkezési határidő okt. 15-éig megnyújtatott. Mindazon iparosok, segédek és tanoncok, kik Marostorda—Csik—Háromszék és Udvarhely vármegyék területén laknak az ipartestület, társulat, vagy iparos tanoncskolai igazgatóság után a jelzett időig a kamarának jelentsek be látogatási szándékukat. A később folyamodók utazási kedvezményben nem részesülnek. Marosvásárhelyt, 1904. szept. 27. Tauszik Hugó kir. tanácsos, elnök Szakács Péter titkár.

— **A burgonya kiszántógép bemutatása.** A Drössler féle gépgyár — mint ez a lapokban már jelezve volt, e hó 4-én és ötödikén mutatta be Brassóban nagy érdeklődés mellett burgonyakiszántógépeit. Az egészen egyszerű, de nagyon is elmés technikai szerkezetű gép a burgonyaföldre beállítva s az elébe fogott lovak által működésbe hozatva meglepő gyorsasággal emelte ki és halmozta rakásba a földtől teljesen megtisztított burgonyát. A gép munkaszolgáltatása akkora és oly meglepő volt, hogy a nyomában felhalmozódott burgonyarakások felszedésére negyven napszámot kevesnek bizonyult, el annyira, hogy még tizenkét munkást kellett kiegészítésül beállítani. A gép első nap a Cell-féle, második napon a Fleischer-féle burgonyaföldeteken dolgozott s pár napig még üzemben lesz. Az érdekes munkálattal számos helybeli s főleg sok háromszékmezei és más vidékbeli földbirtokos nézte végig; ezen alkalomra különben a gyár igazgatója, Pfannhauser Ottó is Brassoba jött. Csütörtökön Baton Jenő főtisztviselő által Ifj. Tóth István ur 10 holdas burgonya földjén a szentkatolnai határban, ugyanazon napon Damokos Ödön esernátoni birtokán lesz ez a burgonya kiszántógép bemutatva, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja.

Piaci árjegyzék 1904. október hó 6-án.

Buza, tiszta, mmázsája . . .	20 kor. 50 fillér.
közepes " . . .	19 " 90 "
Rozs " . . .	14 " " "
Árpa " . . .	11 " 60 "
Törökbuza " . . .	16 " " "
Zab " . . .	11 " 50 "
Borsó literje	— " 18 "
Lenese literje	— " 26 "
Paszuly "	— " 24 "
Kása "	— " 28 "
Burgonya hektóliterje . . .	2 " 72 "
Marhahus kilogrammja . .	— " 88 "
Sertéshus "	1 " 20 "
Bertéshus "	— " 56 "
Szalma mm.	2 " " "
Széna mm.	8 " " "
Ökör párja	600 " " "
Tehén "	300 " " "
Ökörbőr párja	32 " " "
Tehénbőr "	22 " " "
Faggyugyertya kilogr.-ja .	— " 86 "
Faggyu mm.	56 " " "
Tűzifa 1 □ m.	4 " 60 "
Malac darabja	3—6 " " "
Liba párja	4 " 80 "
Csirke párja	1 " 60 "
Bárány darabja	— " " "
Tojás 10 db	— " 50 "
Tehéntej egy liter	— " 16 "
Bivalytej egy liter	— " 24 "

Kik voltak ezek?

Hát ki ne ismerné őket. Hisz a gyermek a hazaszeretet szent imádságában az ő nevüket tanulja meg először.

Mi volt a vétkök?

Az, hogy a hősök hősei, a hazaszeretethek legrettenthetetlen bajnokai voltak.

Hogy folyt le kivégeztetésük?

Oh ne kérdezzétek, hisz borzadunk e sötét képtől. Borzadunk kimondani is, hogy ugy mint gonoszlevőké, bitón és golyó által . . . Oh de mégsem! Hiszen haláluk által a bitófa a megdicsőülés fája, a magyar nemzet Kálváriájának megszentelt keresztye, a diesség hirdetője lett.

És milyen volt a haláluk?

A milyen életük. Hősi halál. A mint életükben a hazáért küzdöttek és igazságos meggyőződésükből, küzdelmüktől semmi sem rettenthetette el, ugy halálukban is erősek voltak. Ugy léptek a bitó alá, ugy néztek szembe a gyilkos golyóval mint hősök, mint felistenek, mint vértanuk, kiknél az eszme, az igazság az első, az életük csak arra való, hogy ezt az eszméért áldozzák arra, hogy az igazságot vérükkel pecsételjék.

Pihenő helyükre nem kísérték fényes pompával. Halotti indulójuk a dob rémes pergése, kíséretük pribékek serege volt. S mégis több könny öntözött sirjukat, mint fejedelmi pompával, fényes kísérettel eltemetett világhódítóktól. Sirhatjukat nem borította a koszorúk özöne, melyek néha csak a látszatnak kifejező és hamar elhervadnak, hanem már a má-

sodik nap borították és azóta folyton borítják frissen illatozó virágok, melyeket a nemzeti kegyelet helyez oda s egy nemzetnek patakozó könnyei öntöznek. Igen, mert hősök valának a népszabadságnak hősei, a hazaszeretethek örökre példát mutató mártirjai. Ötvenöt esztendeje immár, hogy testük pihen, porladozik az anyaföldben, amelyért éltüket áldozák, de szellemök, emlékek félszázad homályán tündöklőbben ragyog felénk.

Kezdetben csak a hajnal és az alkonyhomályában jöttek felkeresni jeltelen sirjaikat, mert a hatalom még azt se engedte meg. Majd virradt, majd szebb napok következtek, s akkor már ezren, meg ezren fényes nappal jöttek el gloriát fogni a tizenhárom sirja körül.

S azóta valahányszor visszatér a lombpergeti, virágfaggyasztó esendes őszi idő, szívünk mindig keserűséggel telik meg, könnyeinktől megharmatosított koszorút helyezünk az aradi Golgothára a magyar nemzet Kálváriájára. Mindannyiszor felgyújtjuk a kegyeletes emlékezés soha ki nem alvó Vesztá lángját és imáinkba foglaljuk a tizenhárom felistennek nevét. Elzarándokolunk a csendesen folyó Maros mellé tanulni törhetetlen honszerelmet, kiolthatatlan hazaszeretetet. Testük elporladt, az édes anyai földben, de emlékek és, az eszme, a melyért meghaltak él örökön öröklék. Ez a gondolat, ez az el nem temethető eszme hozott ma minket össze.

Ezért, az eszméért, Magyarország szabadságáért s a tizenhárom vértanu emlékéért üritem poharam!

Sz. 8010—904. tklvi.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Herepei Iván ügyvéd által képviselt Propper Bernát lemhényi lakos végrehajthatónak Bálint Gyula és neje Keserü Anna lemhényi lakos végrehajtást szenvedő ellen 75 K. 20 fillér tőke, ennek 1902. évi február hó 25. napjától járó 5% kamatai, 73 K. 60 fillér végrehajtási már megállapított, úgy 16 K. 40 fillér jelenlegi és a még felmerülendő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t.-c. 144. §-a alapján és a 146. §. értelmében, valamint a 156. §. pontjára hivatkozással a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő, Lemhény község területén fekvő, a lemhényi 289. sz. tklvben A + 936, 937, 938 hrsz ingatlanra 458 K., a 4640/2 hrsz. ingatlanra 47 K., a 7923/1 hrsz. ingatlanra 31 K., a 9789 hrsz. ingatlanra 15 K., a lemhényi 884 sz. telekjegyzőkönyvben A + 5908., 5909., 5910., 5911., 5912., 5913. hrsz. egész ingatlanra 138 K. ez ingatlanra a Bodó Áronné György-jakab Ágnes javára bekebelezett életfogytiglani haszonélvezetijog sélme nélkül, — a lemhényi 3341. sz. tklvben A + 3608., 3609/1. hrsz. ingatlanra 20 K., a lemhényi 1339. sz. tklvben A + 12421., 12422. hrsz. egész ingatl. a Bodó Áronné György-jakab Ágnes, Veres Erzsébet Bálint Lajosné és Báliot Gyárfásné Luka Ágnes, Bálint Pálné Szántó Borbála javára bekebelezett haszonélvezeti jog sélme nélkül 20 K. ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést végrehajtató képviselője dr. Herepei Iván ügyvéd közbejöttével elrendelte.

Árverési határnapja 1904. évi okt. hó 10-ik napjának d. e. 9 órája Lemhény község házához kitűzetik, mely alkalommal ezen ingatlanok a becsáron alul is eladatni fognak.

A kikiáltási ár 10 százaléka a venni szándékozók által készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ban kijelölt óvadékpénzes értékpapírban a kiküldött kezéhez letendő bánatpénz gyanánt, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény kiszolgáltatandó.

A kir. tvszék, mint tklvi hatóság. Kézdivásárhely, 1904. évi jun. 23. (132. 1—1) Kádár, kir. tvsz. bír.

Küldetés rekedség és harut ellen nincs jobb a

RÉTHY-fele

pemetefű cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

(130. 1—12.)

Hirdetések
jutányos
áron felvé-
tetnek e
lap kiadó-
hiva-
talában.

Magyar Regényírók

A legértékesebb magyar regények egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti: **MIKSZÁTH KÁLMÁN**

a ki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megírja az írók jellemrajzát.

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magyar regényirodalom kész története.

A gyűjtemény 34 író 54 munkáját — a magyar irodalom ötvennégy kiváló alkotását — öleli fel.

AZ ÍRÓK NÉVSORA	Baksay Sándor	Dóczy Lajos	Iványi Ödön	Nagy Ignác	Tolnai Lajos
	Beniczkyne Bajza Lenke	B. Eötvös József	Jókai Mór	Pálffy Albert	Vadnai Károly
	Beöthy László	Fáy András	B. Jósika Miklós	B. Podmaniczky Frigyes	Vas Gereben
	Beöthy Zolt	Gaal József	Justh Zsigmond	Pulszky Ferenc	Verseghy Ferenc
	Bródy Sándor	Gárdonyi Géza	B. Kemény Zsigmond	Rákosi Jenő	Werner Gyula
	Csikó Gergely	Gyulai Pál	Kutty Lajos	Rákosi Viktor	Wohl Stefanie
	Degré Alajos	Herczeg Ferenc	Mikszáth Kálmán	Toldy István	

AZ ÍRÓK NÉVSORA

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival.

Mindössze ezer illusztráció külön diszes műmellékletek formájában.

Tiszta, szép metszésű, könnyen olvasható betűk. Finom, famentes papiros. Diszkrét izlésű, diszes bekötési tábla.

MEGRENDELŐ-JEGY.

A cégtől
ezennel megrendelem a

„MAGYAR REGÉNYÍRÓK“

című gyűjteményes vállalat hatvan kötetű, vászonkötésben 300 kor.-ért;

- a) négy koronás havi részletfizetés mellett,
b) félveként fizetendő 25 kor. utánvét mellett.

A nem kívánt módokat törölendő.

Tudomásul veszem, hogy a fenti műből 1904. szeptember hótól kezdve félveként egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A részletek az első szállítástól kezdve minden hó 1-én a fenti cégnél fizetendőek be mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a vételár esedékessé válik. Az első részlet utánveendő. Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

A „MAGYAR REGÉNYÍRÓK“

minden művelt magyar urí család örökbecsű könyvtára. A hatvan kötet félveként öt kötetes sorozatokban jelenik meg. Az első öt kötet most hagyta el a sajtót.

A 60 kötet ára előkelő kötésben 300 kor. Törleszthető havi 4 koronás részletekben is. Megrendelhető a mellékelt rendelő-jegy felhasználásával bármely könyvkereskedés útján. — Részletes prospektust kívánatra készséggel küld a kiadó ntézet

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Megrendeléseket a fent körülírt feltételek mellett elfogad IFJ. JANCÓ MÓZES könyvkereskedő Kézdivásárhelyt.

116. 3—8.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában Kézdivásárhelyt.